COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 19.7.2010
COM(2010)390 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

privind punerea în aplicare a agendei europene pentru cultură

SEC(2010)904

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

privind punerea în aplicare a agendei europene pentru cultură

1. INTRODUCERE

Cultura se află în centrul proiectului european și constituie cheia de boltă a „unității în diversitate" a Uniunii Europene. Respectul diversității culturale conjugat cu capacitatea de a se reuni în jurul valorilor comune au constituit garanția păcii, prosperității și solidarității de care se bucură UE. În era globalizării, cultura poate aduce o contribuție unică la o strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, promovând stabilitatea, înțelegerea reciprocă și cooperarea în întreaga lume.

Adoptarea unei agende europene pentru cultură[1] în 2007 a deschis un nou capitol al cooperării europene în domeniul politicii culturale. Pentru prima dată, toți partenerii – instituțiile europene, statele membre și actorii societății civile din domeniul culturii - au fost invitați să-și concentreze eforturile asupra unor obiective comune precise, care au fost aprobate de Consiliu[2]:

- promovarea diversității culturale și a dialogului intercultural;

- promovarea culturii în calitate de catalizator al creativității;

- promovarea culturii drept element vital în cadrul relațiilor internaționale ale UE.

Pentru a sprijini cooperarea, agenda a introdus de asemenea metode de lucru noi în domeniul culturii:

- o metodă deschisă de coordonare (MDC) pentru o cooperare mai strânsă a statelor membre cu privire la prioritățile identificate în planul de lucru pentru cultură al Consiliului 2008-2010[3];

- un dialog mai structurat cu societatea civilă în domeniul culturii prin diverse platforme de discuție și de schimb.

Obiectul prezentului raport

Prezentul raport examinează progresul realizat la nivel european și național în direcția celor trei obiective stabilite de agendă și evaluează primele experiențe de aplicare ale noilor metode de lucru, pe baza rapoartelor naționale prezentate de statele membre, precum și pe activitatea

---

1 http://eurlex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfina&an_doc=2007&nu_doc=0242&model=guicheti

2 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129(01):EN:NOT

3 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610(01):EN:NOT

grupurilor tematice stabilite în contextul MDC[4] (denumite în continuare „grupuri MDC”) și recomandările platformelor[5]. Concluziile pe care Comisia le-a tras din această analiză sunt prezentate în secțiunile 3.1.2 și 3.2.2.

Progresele realizate în luarea în considerare a aspectelor culturale în politicile UE relevante („integrare”) au fost evidențiate în principal în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

2. PROGRESELE PE CALEA CONCRETIZĂRII OBIECTIVELOR AGENDEI

2.1. Obiectivul 1: Promovarea diversității culturale și a dialogului intercultural

Au fost înregistrate progrese în numeroase domenii.

Anul european al dialogului intercultural 2008[6] s-a concentrat atât pe sensibilizarea publicului, cât și pe suscitarea unei dezbateri de fond asupra dialogului intercultural. S-au păstrat noile politici și structuri din timpul Anului în mai multe state membre, în timp ce, la nivelul UE, s-a ajuns la un acord asupra necesității de a promova competențele interculturale[7] și asupra rolului dialogului intercultural în relațiile exterioare[8]. Platforma pentru o Europă interculturală a publicat și continuă să promoveze documentul „Cartea curcubeu” („Rainbow Paper”) care conține recomandările societății civile.

Îmbunătățirea condițiilor pentru **mobilitatea artiștilor** și a altor profesioniști ai culturii a făcut obiectul pe de o parte a activității unui grup MDC care s-a axat pe obstacolele în calea mobilității și pe modalitățile de abordare ale acestora, de exemplu prin sisteme de informare îmbunătățite, și pe rolul organizațiilor intermediare, iar pe de altă parte, prin intermediul unui proiect pilot în curs finanțat cu 3 milioane de euro, care vizează să elaboreze și să pună la încercare idei noi privind măsuri în favoarea mobilității[9]. Comisia desfășoară, de asemenea, un proiect mai larg care vizează eliminarea tuturor obstacolelor pe care cetățenii europeni le întâlnesc în toate aspectele vieții lor cotidiene în exercitarea drepturilor de cetățeni ai Uniunii; Comisia va publica un raport privind cetățenia în cursul acestui an.

Programul de rezidență DIVA instituit de Danemarca susține primirea artiștilor străini în domeniile artelor vizuale, muzicii, literaturii și artei spectacolului. Un program pentru artiștii danezi care doresc să lucreze în străinătate este în curs de pregătire. Un nou program ceh consacrat proiectelor de creație sau de studiu sprijină mobilitatea în scopul încurajării noilor creații.

Grupul MDC privind **mobilitatea colecțiilor** a realizat o comparație riguroasă a practicilor din mai multe domenii, inclusiv a stimulentelor și obstacolelor în calea împrumuturilor. Un studiu al Comisiei privind împiedicarea și combaterea traficului ilicit de bunuri culturale este

---

4 Rapoartele finale ale grupurilor MDC: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1565_en.htm

5 Recomandările platformelor: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1199_en.htm

6 A se vedea http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc539_en.htm

7 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:141:0014:0016:EN:PDF

8 http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/ICD_external_relations_en.doc.pdf

9 http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc417_en.htm

în curs de pregătire. Un proiect pilot destinat explorării elaborării unei rețele de alertă pentru prezervarea patrimoniului cultural a fost lansat în 2010 de Parlamentul European.

Pentru a combate traficul ilegal cu bunuri culturale, Țările de Jos desfășoară o campanie de sensibilizare axată pe patru grupuri țintă: comerțul cu artă, publicul general, instituțiile responsabile cu patrimoniul și organismele de aplicare a legii. Cipru a instituit un program guvernamental de subvenție pentru cheltuielile de transfer și de expoziție a operelor de artă care intră și ies din țară.

Un grup MDC și-a concentrat eforturile asupra sinergiilor între **educație și cultură**, temă abordată, de asemenea, de platforma privind accesul la cultură. La nivel european, concluziile privind măsurile de promovare a unei generații creative[10] recunosc faptul că expresia culturală și accesul la cultură au un rol esențial în dezvoltarea creativității copiilor și tinerilor.

Slovenia a adoptat orientările naționale pentru educația culturală și artistică. Inițiativa suedeză „Creative Schools" destinată încurajării colaborării între școli și sectorul cultural a fost adoptată de 97% din municipalități. În toate municipalitățile grecești, direcțiile de educație au inclus un post de director al afacerilor culturale, a cărui misiune constă în consolidarea legăturilor dintre educație și cultură. Programul belgian (comunitatea flamandă) „Dynamo3" încurajează școlile să adopte o perspectivă pe termen lung în domeniul educației artistice și culturale.

În comunicarea sa din 2008 intitulată „**Multilingvismul**: un avantaj pentru Europa și un angajament comun" Comisia a prezentat măsurile necesare pentru a transforma diversitatea lingvistică într-un avantaj pentru solidaritate și prosperitate. Două platforme de dialog structurat care reunesc întreprinderi și societatea civilă au fost create de atunci.

În domeniul mai general al accesului la cultură, digitalizarea a cunoscut, de asemenea, progrese. Proiectul **Europeana** a fost lansat în anul 2008. Comisia a anunțat noi măsuri pentru promovarea digitalizării patrimoniului cultural și accesului online la acesta în contextul Agendei digitale pentru Europa.

Strategia de digitalizare a patrimoniului cultural al Estoniei pentru 2007-2010 prevede o gamă de servicii online destinate să faciliteze accesul la patrimoniu, precum și o cooperare între arhivele naționale, biblioteca națională, radiodifuziunea publică și muzee.

În ceea ce privește **educația în domeniul mass-media**, prin care se înțelege capacitatea de a accesa și evalua în mod critic conținutul mass-media, o recomandare a Comisiei din 2009 invită statele membre și industria mediatică să sensibilizeze publicul cu privire la numeroasele forme pe care le pot lua mesajele mediatice. Activități de continuare sunt în curs în contextul programului „MEDIA 2007" și a acțiunii pregătitoare „MEDIA INTERNATIONAL".

Portugalia a introdus în școli un program de sensibilizare privind drepturile de autor, menit să permită tinerilor să înțeleagă mai bine valoarea creației și a diversității culturale. Slovacia a adoptat un concept de educație media elaborat în cooperare cu societatea civilă, instituțiile de educație și mass-media.

[10] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0009:0011:EN:PDF

Tot în vederea promovării accesului la cultură, Comisia a propus o **Marcă a patrimoniului european**[11], care se întemeiază pe o inițiativă interguvernamentală actuală. Această marcă ar pune în valoare siturile care celebrează și simbolizează integrarea, idealurile și istoria Europei. Criteriile de acordare vor ține cont, în principal, de dimensiunea educativă a siturilor respective, în special în ceea ce-i privește pe tineri.

2.2. Obiectivul 2: Promovarea culturii în calitate de catalizator al creativității

Cooperarea s-a axat pe industriile culturii și creației (denumite în continuare „ICC") și pe contribuția investițiilor strategice în cultură la dezvoltarea regională și locală. Atât la nivel european, cât și național, potențialul **culturii de stimulare a creativității și inovării** și de a contribui astfel la un mediu favorabil creșterii și locurilor de muncă, face obiectul unei atenții sporite, așa cum o conformă Concluziile Consiliului privind cultura drept catalizator pentru creativitate și inovare[12].

Polonia a lansat o campanie „Culture Counts!" pentru a pune în valoare rolul culturii în economie și în societate în general. În Italia, o carte albă privind creativitatea din 2009 explorează un model de creativitate și de producție culturală și propune măsuri pentru a stimula creativitatea.

Anul european al creativității și inovării 2009 a constituit, de asemenea, ocazia de a examina modul în care cultura generează inovare, atât pe plan economic, cât și pe plan social. Manifestul ambasadorilor europeni ai Anului[13] pune accentul pe creativitate, care poate fi generată prin apropierea legăturilor între artă, filozofie, știință și lumea afacerilor.

Numeroase **studii** realizate în numele Comisiei au alimentat dezbaterea, în special studiul privind impactul culturii asupra creativității (2009) și studiul asupra antreprenoriatului în ICC (2010), precum și raportul tematic al Eurydice privind educația în domeniul artelor și culturii în școli în Europa.

ICC a făcut obiectul unei atenții speciale, care a culminat la nivelul UE cu publicarea în aprilie 2010 a unei cărți verzi privind mijloacele de creare a unui mediu în care acest sector își poate valorifica potențialul în beneficiul unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii. Această carte verde se inspiră pe larg din activitatea grupului de lucru MDC și platforma consacrată ICC pentru a elabora o consultare asupra aspectelor precum accesul la finanțare, competențele necesare pentru antreprenoriatul creativ și parteneriatele inovatoare cu alte sectoare economice[14].

În octombrie 2009, a fost publicat un document de reflecție având ca temă provocarea reprezentată de crearea unei piețe unice europene în domeniul digital pentru conținut creativ precum cărți, muzică, filme sau jocuri video, care analizează obstacolele din calea liberei circulații a operelor pe internet și lansează o consultare publică privind măsurile posibile pentru crearea unei adevărate piețe unice.

Strategia Creative Britain (2008) abordează aspectele esențiale ale intervenției statului în industriile creative: competențe și talent, inovare, proprietate intelectuală și sprijinirea

---

11 http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc2519_en.htm
12 http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/CONS_NATIVE_CS_2009_08749_1_EN.pdf
13 http://www.create2009.europa.eu/about_the_year/manifesto.html
14 A se vedea, de asemenea, Declarația de la Amsterdam la adresa http://85.92.129.90/~workshop/

întreprinderilor din sectorul creației. Noua strategie a Lituaniei pentru dezvoltarea industriilor creative prevede sprijinirea rețelei naționale de pepiniere de întreprinderi creative. În Finlanda, strategia de dezvoltare a economiei creației abordează ocuparea forței de muncă, antreprenoriatul și dezvoltarea produselor în sectorul industriilor creative.

Contribuția **culturii la dezvoltarea locală și regională** este din ce în ce mai recunoscută. Pentru perioada 2007-2013, șase miliarde de euro din fondul de coeziune au fost consacrate culturii, în special pentru protejarea și conservarea patrimoniului cultural, dezvoltarea infrastructurilor culturale și sprijinul serviciilor culturale. Alte fonduri au fost alocate unor capitole bugetare precum turismul, reabilitarea urbană, promovarea IMM-urilor și societatea informațională. Un studiu în curs explorează contribuția culturii la dezvoltarea locală și regională; acesta va propune un instrument practic destinat responsabililor politici la nivel regional și local, precum și operatorilor din sectorul cultural. În contextul pregătirii viitoarei politici de coeziune care va intra în vigoare din 2014, este necesar să se tragă învățăminte din proiectele și studiile realizate pentru a concepe instrumente care să permită exploatarea deplină a potențialului sferei culturale și în special cel al industriilor creative. Sectoarele culturii și creației ar trebui să fie sistematic luate în considerare în strategiile integrate de dezvoltare regională sau urbană, fondate pe un parteneriat între autoritățile publice din diferite domenii politice și reprezentanții societății civile.

Irlanda a lansat în 2009 proiectul „Cultural Tourism Initiative" pentru a îmbunătăți colaborarea între sectoarele artei, culturii și turismului. Noul serviciu specializat al Ministerului Culturii din România consacrat turismului cultural promovează cooperarea interservicii pentru a exploata pe deplin potențialul patrimoniului tangibil și intangibil.

Elaborarea de metode statistice armonizate în domeniul cultural s-a dovedit a fi o provocare care ar trebui abordată în contextul MDC. Din septembrie 2009, Eurostat își oferă sprijinul unei rețele de colaborare de servicii statistice naționale. Această rețea, a cărei coordonare este asigurată de Ministerul Culturii din Luxemburg, dispune de doi ani pentru a prezenta un cadru metodologic destinat stabilirii de statistici culturale, ICC, cheltuieli publice și private în sectorul culturii, participarea culturală și impactul social al culturii.

2.3. Obiectivul 3: promovarea culturii drept element vital în cadrul relațiilor internaționale ale UE.

În calitate de parte la Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale[15], UE este angajată să integreze dimensiunea culturală în relațiile sale cu țările și regiunile partenere.

De la adoptarea agendei, a apărut un nou cadru strategic pentru cultură în relațiile externe ale UE. Din ce în ce mai mult, cultura este percepută ca un factor strategic de dezvoltare politică, socială și economică. Noi inițiative au mobilizat resurse financiare sporite; din 2007, peste 100 de milioane de euro au fost alocați culturii în țările terțe și cooperării regionale.

Sprijinul UE în favoarea cooperării culturale în regiune reglementat de **politica europeană de vecinătate** a fost consolidat în mod semnificativ. Acțiunea specială a programului Cultura al UE a fost dedicată acestei regiuni în 2009 și 2010 și o nouă inițiativă de cooperare regională și inter-regională trebuie să fie lansată în 2011.

---

[15] Peste 110 ratificări până în aprilie 2010.

În contextul „**Uniunii pentru Mediterana**” pregătirea unei noi strategii Euromed în domeniul culturii este în curs. Comisia a realizat o evaluare a necesităților și a desfășurat un proces de consultare; un grup de lucru *ad hoc* desemnat de parteneri va elabora o strategie pe care o va prezenta miniștrilor.

În **țările candidate la aderare**, în paralel cu eforturi importante depuse pentru reabilitarea patrimoniului cultural, s-a pus accentul pe organizațiile independente prin intermediul unei cereri de propuneri specifice lansate de facilitatea de sprijin pentru societatea civilă cuprins în instrumentul de ajutor pentru preaderare (IAP). Cultura constituie, de asemenea, o axă de dialog și cooperare în contextul noului **Parteneriat estic**, lansat în 2009. Programul cultural al parteneriatului estic, care urmează să fie lansat în 2010, vizează să consolideze capacitățile operatorilor din sectorul naturii, să încurajeze legăturile regionale și să contribuie la elaborarea, în țările partenere, de politici culturale îndreptate spre incluziune.

În 2008, Slovenia a fost gazda conferinței în cursul căreia a fost lansat procesul Ljubljana pentru finanțarea reabilitării patrimoniului în Europa de Sud-Est.

Rolul pe care îl deține cultura în **politicile de dezvoltare** este, de asemenea, din ce în ce mai larg recunoscut. În 2009, Comisia a lansat un proces pentru a spori rolul culturii în dezvoltare, pe baza eforturilor comune ale tuturor părților interesate. Un comitet compus din profesioniști din țările ACP și UE a fost instituit pentru a urmări progresele realizate și contribuțiile la formularea programului de cultură intra-ACP în cadrul celui de-al 10-lea FED[16].

Strategia Spaniei pentru 2007 în materie de cultură și dezvoltare se întemeiază pe principiile Convenției Unesco.

În domeniul **relațiilor comerciale**, UE a continuat să țină cont de dubla natură economică și culturală a sectorului audiovizual ca vector de comunicare a identității și valorilor în cadrul negocierilor bilaterale și multilaterale aferente. În același timp, în conformitate cu convenția UNESCO, necesitatea de a asigura un tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare în domeniul expresiei culturale pentru a favoriza un mai bun echilibru al schimburilor a fost recunoscut prin semnarea unui protocol de cooperare culturală în cadrul acordului de parteneriat economic cu țările Cariforum[17].

Noile acorduri de coproducție cinematografică încheiate între Franța și țările partenere fac în mod sistematic trimitere la convenția Unesco.

Parteneriatele bilaterale cu țările în curs de dezvoltare sau emergente constituie, de asemenea, un pas înainte. Un seminar la nivel înalt „*Russia - EU: signs on the road map of cultural cooperation*” (Rusia-UE: orientări pentru cooperare culturală) a avut loc la Moscova în 2009, fiind co-organizat de UE și de Ministerul Culturii din Rusia. În 2010, s-a instituit un nou parteneriat cultural cu țările din Dimensiunea nordică (*Northern Dimension Partnership on Culture*). Parteneriatul strategic dintre UE și Brazilia cuprinde o dimensiune culturală, reflectată prin semnarea, în 2009, a unei declarații comune între Comisia Europeană și ministerul culturii din Brazilia. O relație strategică între UE și Mexic a fost, în mod oficial,

---

16 A se vedea http://www.culture-dev.eu/pages/en/en_accueil.html

17 În cadrul aplicării și promovării convenției Unesco, acorduri și protocoale diferențiate au fost, de asemenea, parafate cu Coreea de Sud și sunt în curs de finalizare cu țările andine și cu țările din America Centrală.

stabilită în octombrie 2008. În mai 2009, Comisia Europeană a lansat un dialog privind acțiunile de urmat cu ministerul culturii din China. Acțiunile speciale ale programului „Cultura” au fost consacrate proiectelor de cooperare cu, printre altele, China, India și Brazilia.

În domeniul audiovizual, acțiunea pregătitoare „**MEDIA International**” vizează să determine mijloacele de consolidare a cooperării între profesioniști europeni și din țările terțe din industria audiovizuală și să încurajeze o circulație a operelor cinematografice și audiovizuale în dublu sens. Acest sprijin va fi menținut în contextul următorului program „MEDIA Mundus”, cu o finanțare de 15 milioane de euro prevăzută pentru 2011-2013.

3. METODE DE LUCRU ȘI PARTENERIATE

Comisia a propus mai multe metode de lucru noi în Agendă, în special metoda deschisă de coordonare (MDC) și un dialog mai structurat cu sectorul culturii.

3.1. MDC

3.1.1. Primele experiențe

Programul de lucru 2008-2010 al Consiliului privind cultura a stabilit patru grupuri de experți care colaborează prin intermediul MDC în vederea schimbului de experiență și formulării de recomandări privind temele prioritare definite de programul de lucru:

- ICC;

- sinergiile între cultură și educație;

- mobilitatea artiștilor și a altor profesioniști din domeniul culturii;

- mobilitatea colecțiilor.

Deși programul de lucru stabilește obiective pentru fiecare grup, procesul de definire comună a obiectivelor mai specifice s-a dovedit problematic pentru grupuri și, în câteva cazuri, a întârziat începerea efectivă a activităților acestora.

Pentru majoritatea temelor, grupurile s-au concentrat pe împărtășirea experiențelor și în vederea formulării de recomandări. În unele cazuri, accentul a fost pus pe colectarea și analizarea într-un mod mai sistematic a practicilor naționale.

Deși este dificil să se tragă concluzii definitive după numai doi ani de experiență, atât Comisia, cât și statele membre consideră că MDC este în general un instrument eficient de cooperare în domeniul culturii.

MDC s-a dovedit a fi un cadru propice pentru crearea unei rețele de contacte între administrațiile naționale și învățarea reciprocă. În timp ce toate grupurile au avut ca obiectiv formularea de recomandări strategice, principala provocare rămâne integrarea lor în procesul de elaborare a politicilor la nivelul UE și la nivel național și coordonarea activității grupurilor cu activitatea președinților Consiliului și a Comisiei.

3.1.2. Provocări pentru viitor

Cooperarea în cadrul MDC trebuie să fie axată pe probleme specifice și pe soluții care pot fi puse în practică de statele membre și de Comisie în domeniile lor de competență respective, pentru a progresa pe calea obiectivelor agendei.

O mai strânsă coordonare a activității grupurilor MDC, a Comisiei și a Consiliului, în special a președinților, va permite sprijinirea acestui demers. Președințiile trebuie să-și ia un angajament clar față de priorități și să se asigure că programele lor și activitățile Consiliului se întemeiază pe realizările MDC.

Reuniunile între directorii generali ai ministerelor culturii s-au dovedit a fi un forum eficient de reflecție strategică și au potențialul de a fi un canal important pentru diseminarea și punerea în practică a rezultatelor MDC. Ar trebui să fie prevăzută o găzduire mai sistematică a reuniunii directorilor generali sub fiecare președinție, în vederea examinării realizărilor unuia sau mai multor grupuri MDC, în conformitate cu prioritățile președinției respective.

Ținând cont de sugestiile formulate de statele membre în rapoartele naționale și de participanții la MDC, Comisia propune recurgerea la următoarele măsuri pentru a consolida eficiența cooperării:

– Prin intermediul organismelor competente din cadrul Consiliului, statele membre definesc temele generale și specifice care urmează să fie adresate de grupurile MDC. Ar trebui limitat numărul de grupuri tematice la patru sau cinci maximum pentru a permite Comisiei să aducă un sprijin eficient procesului și pentru ca Consiliul, în special președințiile, să aibă capacitatea suficientă pentru a integra rezultatele activității grupurilor. În fiecare grup, temele sunt abordate în mod succesiv și articulate în mod cronologic. O perspectivă pe patru ani ar trebui să permită stabilirea unei cooperări durabile, o evaluare la jumătatea parcursului și realizarea unui progres semnificativ pe plan tematic.

– Consiliul ar trebui să definească, de asemenea, realizările specifice pentru fiecare temă, cum ar fi rapoartele analitice, compendiile de bune practici sau de recomandări și va indica posibilitățile de diseminare, inclusiv conferințele președinției, reuniunile directorilor generali, manifestările organizate cu sau de platformele sectorului culturii și seminariile organizate de Comisie.

– În acest context, fiecare grup definește metodele sale de lucru, care variază de la reuniuni plenare la Bruxelles la activitățile de învățare inter pares organizate de o țară gazdă. Grupurile ar putea fi prezidate de unul sau doi președinți, după numirea și aprobarea de către CAC, conform practicii actuale.

– Teme bine definite ar trebui să permită statelor membre să identifice mai ușor membrii grupului cu un profil adecvat. Exercițiul de înregistrare poate fi reînnoit anual pentru a garanta că membrii au profilul cel mai adaptat la tema care urmează a fi tratată în cursul anului respectiv. Anumite teme pot necesita solide cunoștințe de fond, altele o viziune mai globală a contextului politic. Fie că numirea vizează experți din lumea universitară sau din societatea civilă sau funcționari din ministere (sau ambele) este esențial în orice caz să se întrețină o legătură strânsă cu elaborarea de politici și să se dispună de un sprijin eficient din partea ministerului.

– Mărimea grupurilor MDC, care numără 22-27 state membre participante, s-a dovedit a fi o problemă cu două tăișuri și astfel, sub-grupuri mai restrânse au constituit cadrul de discuții preferat în practică. Scopul rămâne stabilirea unor schimburi active și discuții. Acest lucru poate însemna schimburi de practici, găzduirea de colegi pentru vizite de învățare reciprocă sau redactarea unui studiu de caz, de exemplu. Rezolvarea succesivă a problemelor specifice pe o perioadă de patru ani ar trebui să permită statelor membre să determine mai ușor discuțiile la care doresc să participe în mod activ.

– Programul Cultura ar trebui să asigure un sprijin grupurilor, în special pentru activități de învățare reciprocă și de diseminare.

Metodele de lucru adaptate vor contribui la promovarea punerii în aplicare a rezultatelor MDC. Datorită definirii clare a temelor, a realizărilor așteptate și a posibilităților de diseminare, cooperarea statelor membre prin intermediul MDC va avea loc într-un cadru cu repere mai precise. O mai strânsă coordonare a activității grupurilor MDC, a Comisiei și a Consiliului, în special a președinților, constituie obiectivul primordial.

3.2. Un dialog structurat cu sectorul culturii

3.2.1. Primele experiențe

Comisia rămâne angajată într-un dialog cu sectorul culturii pentru a se asigura că vocea sa se face clar auzită în dezbaterea politică la nivel european.

Din 2007, dialogul structurat între Comisie și sectorul culturii are loc prin intermediul a două structuri principale: platformele tematice ale asociațiilor europene și forumul european al culturii.

Premergător Anului european al dialogului intercultural, în 2008, actorii culturali au format „platforma curcubeu”, o interfață între societatea civilă și Comisie în vederea planificării și susținerii Anului. Aceasta a evoluat de atunci în Platforma pentru o Europă interculturală. Inspirându-se din acest exemplu, Comisia a publicat la mijlocul lui 2008, o cerere deschisă de propuneri pentru a încuraja organizațiile culturale cu o puternică dimensiune europeană să creeze două platforme suplimentare, privind accesul la cultură și ICC.

Fiecare platformă a formulat primele sale recomandări strategice, pe care le-a prezentat apoi sectorului lărgit, cu ocazia forumului european al culturii din 2009.

Unul din principalele avantaje raportate de platforme îl constituie consolidarea și extinderea dialogului în sectorul culturii. Dialogul structurat a constituit o invitație pentru actorii dintr-un sector foarte eterogen la identificarea unui teren comun. Aceștia sunt mai bine informați cu privire la acțiunile desfășurate și mai dispuși să participe la procesul politic.

Totuși, în funcție de modalitățile de prezentare a priorităților, sectorul poate avea dificultăți în identificarea, pe teme specifice, a interlocutorilor cei mai adecvați și a inițiativelor politice celor mai pertinente. O mai bună coordonare a dialogului cu societatea civilă cu activitatea Comisiei, grupurile MDC și statele membre în Consiliu ar permite o determinare mai precisă a momentului și contextului oportun pentru a contribui la formularea de recomandări.

3.2.2. Provocări pentru viitor

Ținând cont de sugestiile formulate de platforme și de statele membre în rapoartele naționale, Comisia propune recurgerea la următoarele măsuri pentru a consolida eficiența cooperării:

– Fiecare platformă tematică ar trebui să fie „oglinda” unui domeniu de aplicare a MDC și să fie legată de acesta în scopul unei reflexii și a unei dezbateri concertate asupra temelor prioritare. Comisia va continua să întrețină contacte bilaterale cu platformele și va propune o reuniune anuală cu comitetele de conducere ale platformelor.

– Forumul european al culturii, organizat din doi în doi ani, rămâne un cadru privilegiat de dialog între societatea civilă și responsabilii politici. Forumul din 2009 a pus accentul pe progresele realizate în integrarea culturii în politicile europene conexe și a atras peste 1 000 de participanți. Manifestări de anvergură mai restrânsă rămân, cu toate acestea, necesare pentru a dezbate aspecte specifice. Pe viitor, manifestări organizate de platforme în vederea discutării și diseminării ar trebui să reunească participanți din sectorul culturii, membrii grupului MDC „oglindă”, precum și responsabili politici la nivelul statelor membre sau la nivel european. Se vor analiza soluții de finanțare, altele decât subvențiile de funcționare; experiența dobândită în faza pilot arată că subvențiile proiectelor ar putea fi mai bine adaptate la menținerea activității platformelor;

– În unele state membre, dialogul structurat cu societatea civilă în domeniul culturii a cunoscut o evoluție pozitivă. În Ungaria, consiliul de orientare a culturii reunește reprezentanți ai guvernului, profesioniști din domeniul culturii, organisme de finanțare și sindicate. În România, un proiect-pilot de platformă de dialog a devenit în întregime un serviciu al Ministerului Culturii și Patrimoniului Național însărcinat cu participarea părților interesate.

Un dialog mai concentrat cu societatea civilă din sectorul culturii va contribui la o mai bună coordonare a eforturilor comune în domeniile de intervenție prioritare. Platforme tematice care „oglindesc” temele abordate prin intermediul MDC vor facilita transferul practicilor și cunoștințelor societății civile în elaborarea de politici.

4. DIRECȚII DE DEZVOLTARE VIITOARE

Experiențele dobândite de la adoptarea Agendei au arătat cu claritate potențialul cooperării la nivel european în materie de politică culturală, fie că aceasta ia forma unui schimb de experiență între statele membre în vederea adaptării politicilor la cele mai bune practici, a unei mai mari contribuții a societății civile la procesul de elaborare a politicilor sau a unei abordări mai coerente a culturii în politicile conexe.

Contextul general actual face și mai importantă consolidarea cooperării.

Strategia „Europa 2020” propusă de Comisie vizează să pună pe termen lung Europa pe calea creșterii, cu ajutorul unor măsuri în favoarea unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii. În acest context, cultura poate juca un rol fundamental, în special în cadrul inițiativelor-pilot precum „o Uniune a inovării” (ecologie creativă, inovare non-tehnologică), „Agenda digitală” (educația în domeniul mass-media, un nou mediu pentru creație, acces la cultură) și „Noi competențe pentru noi locuri de muncă” (competențe interculturale și

competențe transversale). Rolul culturii în dezvoltarea regională și locală trebuie să fie de asemenea subliniat în contextul politicii de coeziune (orașe și regiuni creative și interculturale). Dincolo de frontierele Uniunii, rolul culturii în politica de extindere și relațiile externe ar trebui dezvoltat în continuare (făcând din Europa o marcă ca centru de creație și promovând schimburi culturale echilibrate și cooperare cu restul lumii).

Prin consolidarea unei cooperări mai eficiente, propunerile expuse în prezentul raport sunt menite să asigure contribuția deplină a culturii la o Europă inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

5. CONCLUZII

Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Regiunilor și Comitetul Economic și Social European sunt invitate să-și exprime opinia cu privire la prezentul raport.

Consiliul este invitat să ia măsurile necesare pentru adoptarea unei serii de aspecte tematice generale și de teme prioritare specifice care să fie abordate prin intermediul MDC.

Comisia își propune să raporteze în mod tematic progresele pe calea obiectivelor convenite pe baza rezultatelor MDC, a activității platformelor de dialog structurat și a contribuțiilor voluntare din partea statelor membre.